

Notitie

Reactie op Consultatieversie Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet

Datum : 11 september 2018
Kenmerk :

SIKB, en in het bijzonder de Programmaraad Bodembeheer, heeft deze reactie opgesteld om aandacht te vragen voor enkele zaken in de Consultatieversie Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet. Onze reactie richt zich met name op de onderwerpen die belangrijk zijn voor de kwaliteit van de uitvoeringspraktijk in de bodem.

Naar onze mening was het uitgangspunt dat erkenningsplichtige werkzaamheden ongewijzigd zouden worden opgenomen in het Aanvullingsbesluit. Wij constateren dat het Aanvullingsbesluit op een aantal punten wel leidt tot wijziging van erkenningsplichtige werkzaamheden. Deze punten, en ons standpunt hierin, lichten wij toe in de punten 1 t/m 10. Enkele detailopmerkingen zijn opgenomen onder de punten 11 en 12 van deze notitie.

1. *Overgangsrecht m.b.t. erkenning en certificatie ontbreekt.*

In het algemeen geldt dat de uitvoeringspraktijk op onderdelen gewijzigd wordt. Dat heeft gevolgen voor de huidige SIKB Beoordelingsrichtlijnen en protocollen. Het overgangsrecht maakt niet duidelijk of en hoe overgangsregelingen noodzakelijk zijn met betrekking tot erkenning en certificatie.

2. *Ruimte voor decentrale regels kan leiden tot een 'dubbel regime' voor de certificering en erkenning*

Uit de toelichting op het Aanvullingsbesluit bodem blijkt dat lagere overheden zwaardere eisen kunnen stellen. Dat is bijvoorbeeld het geval ten aanzien van het loslaten van het volumecriterium van de verontreiniging van 25 m³. Een gemeente kan voor kleinere volumes aanvullende eisen stellen. Wanneer een werkzaamheid onder certificaat moet plaatsvinden kan dat betekenen dat een 'dubbel regime' noodzakelijk is. Dat is ongewenst vanuit het oogpunt van certificatie en erkenning. Voorts kan het, zoals bijvoorbeeld in geval van aanvullende eisen voor kleinere volumes, betekenen dat er verschillen ontstaan tussen de eisen die bevoegde gezagen onderling gaan stellen. In geval van gecertificeerde werkzaamheden kan dat betekenen dat ook hier een 'dubbel regime' van

toepassing is. In geval van gemeentegrensoverschrijdend grondverzet is dit zeker onwenselijk.

3. *Standaardaanpak saneringswerkzaamheden beperkend voor innovaties*

Het Aanvullingsbesluit gaat ten aanzien van saneringswerkzaamheden uit van standaardaanpak. De mogelijkheid tot maatwerk wordt daarmee beperkt, tenzij dit door het bevoegd gezag wordt opgenomen in het Omgevingsplan. Innovatie die binnen het kader van de Beoordelingsrichtlijnen mogelijk is wordt daardoor beperkt. Dat is naar onze mening een onbedoeld effect.

4. *Kwaliteitsborging van grondwaterbeheer*

De huidige Kwalibo-regeling is ook van toepassing op grondwater. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zal het beheer van grondwater worden gebaseerd op de Grondwaterrichtlijn. Kwalibo en de erkenningsverplichting maken geen deel uit van de Kaderrichtlijn Water en/of de Grondwaterrichtlijn. Ten behoeve van een goede borging van de bescherming van het grondwater pleiten wij voor een wettelijke verankering van Kwalibo en de erkenningsregeling op dit punt.

5. *Erkenning*

In diverse artikelen is opgenomen dat een activiteit *begeleid wordt door een persoon of onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 6000*....Opgemerkt wordt dat uitsluitend de onderneming kan worden erkend. Personen worden in het kader van die erkenning vervolgens geregistreerd. Wij pleiten voor aanpassing van de artikelen op dit punt.

6. *Definitie partijkeuring onjuist*

Enkele definities worden gewijzigd. Dat kan leiden tot (onbedoelde) wijziging of onduidelijkheid. Bij de definities voor partijkeuring en voor verklaring op grond van een partijkeuring wordt voor beide aangegeven dat dit de milieuverklaring betreft. Dat is niet correct. De partijkeuring volgens SIKB protocol 1001 betreft het proces van het uitvoeren van de keuring. Op basis van de rapportage kan, op grond van het Besluit bodemkwaliteit, door een ieder een milieuverklaring worden afgegeven. Ook deze verklaring wordt een partijkeuring genoemd. Dat is ongewenst. De definitie van partijkeuring hoort te duiden op het proces volgens SIKB protocol 1001. Bij de nieuwe definitie van milieuverklaring en in artikel 27, 28 en 29 is dit wel correct aangegeven.

7. *Milieuverklaring*

In artikel 30 wordt bepaald wat er in de milieuverklaring moet zijn opgenomen. Hierbij ontbreken nog

enkele essentiële zaken. Namelijk welke van de verschillende milieuverklaringen het betreft, de herkomstlocatie (ontgravingslocatie of productielocatie), door wie de verklaring is afgegeven en, als de verklaring geldt voor een partij, de omvang hiervan in tonnen.

Wij pleiten voor een verplichting in artikel 30 om deze gegevens op te nemen in de milieuverklaring. Dit leidt tevens tot vereenvoudiging van diverse bepalingen in het Bal en maakt toezicht op de milieuverklaringen mogelijk. Een deel regelen in artikel 30 Bbk en een deel, via artikel 31, regelen in de Rbk maakt de inhoud niet duidelijker.

In artikel 30 lid 7 wordt bepaald dat de milieuverklaring ook de onderliggende voor de kwaliteit relevante gegevens moet bevatten. Volgens pagina 281 van de Nota van Toelichting betreft dit o.a. de meetgegevens van de onderzochte stoffen. Dit gaat naar onze mening te ver. De functie van de milieuverklaring is juist dat op een simpele toegankelijk wijze de conclusie over de kwaliteit wordt verstrekt. In de handel en voor het toepassen moet op de milieuverklaring kunnen worden vertrouwd. Het overleggen van de onderliggende gegevens betekent ook een lastenverzwaring t.o.v. het huidige artikel 42 Bbk. De belofte is om geen lastenverzwaringen in te voeren en regels van het Bbk, zover het geen verbetering betreft, beleidsneutraal over te nemen. In plaats hiervan zou de verplichting tot het bewaren van de onderliggende gegevens moeten worden opgelegd aan degene die de milieuverklaring opstelt. Eventueel kan voor de milieuverklaring worden verplicht op te nemen op welke parameters de bodem, de bouwstof of partij is onderzocht.

8. Rol van kwaliteitsborging voor het preventieve instrumentarium

Kwaliteitsborging bij bedrijven is onderdeel van het preventieve instrumentarium. In Hoofdstuk 4 van de Nota van Toelichting / Algemeen deel wordt het preventieve instrumentarium besproken. Ten onrechte ontbreekt hier de bijdrage die kwaliteitsborging (certificatie, testen, inspectie) levert aan de preventie van bodemproblemen en aan circulariteit in de economie. De kwaliteitsborging bij grondstromen zorgt voor een enorm hoog percentage hergebruik van grond en andere secundaire producten. Het is in die zin een van de hoofdkeuzen van het Aanvullingsbesluit. Wij pleiten voor het beschrijven van deze hoofdkeuze (meer dan alleen de detailbeschrijving in latere hoofdstukken van de Nota van Toelichting).

9. Relatie met de Europese Verordening Bouwproducten (CPR) ontbreekt

In de Nota van Toelichting / Algemeen deel ontbreekt de relatie met de Verordening Bouwproducten. Dit is belangrijk omdat van deze direct werkende verordening effecten worden verwacht op de kwaliteitsborging bij (het analyseren van) bouwstoffen. Korthedshalve verwijzen wij naar bijlage 1. We pleiten voor het verduidelijken van deze relatie.

10. Detailopmerkingen wijziging Bal

Artikel 4.1244 (beëindigen activiteit: gegevens en bescheiden) handelt over de gegevens en bescheiden die moeten worden verstrekt. Daar moet naar onze mening worden toegevoegd dat deze zijn opgesteld door de onderneming die de bodemsanering heeft begeleid en beschikt over een erkenning voor BRL SIKB 6000. (zie eis in art. 4.1238).

Artikel 4.1266 (erkende persoon of instelling)

Het artikel luidt: *als voor het toepassen van grond of baggerspecie een onderzoek of de afgifte van een milieuverklaring over de kwaliteit van grond, baggerspecie of de bodem nodig is en voor die werkzaamheid een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit is vereist, wordt alleen opdracht gegeven aan een erkende persoon of instelling.*

Het is ons onduidelijk wat bedoeld wordt met 'die werkzaamheid' omdat de link met het Besluit bodemkwaliteit ontbreekt. Het Besluit bodemkwaliteit kent 'het toepassen van grond of baggerspecie' of 'onderzoek' of 'de afgifte van een milieuverklaring' niet als 'werkzaamheid'.

Artikel 4.1280 (erkende persoon of instelling)

Het artikel luidt: *Als voor het toepassen van mijnsteen of vermengde mijnsteen een onderzoek of de afgifte van een milieuverklaring over de kwaliteit van de mijnsteen of vermengde mijnsteen of de bodem nodig is en voor die werkzaamheid een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit is vereist, wordt alleen opdracht gegeven aan een erkende persoon of instelling.*

Ook hier is het ons onduidelijk wat bedoeld wordt met 'die werkzaamheid' omdat de link met het Besluit bodemkwaliteit ontbreekt. Het Besluit bodemkwaliteit kent 'het toepassen van mijnsteen of vermengde mijnsteen' of 'onderzoek' of 'de afgifte van een milieuverklaring' niet als 'werkzaamheid'.

Nota van toelichting

In de Nota van Toelichting / Algemeen deel worden de digitale instrumenten beschreven. BoToVa levert een enorme bijdrage aan de digitalisering van het werkproces. Wij pleiten voor het benoemen van deze relatie.

11. Detailopmerking wijziging Besluit bodemkwaliteit

Artikel 1 definities luidt onder *erkenning: beschikking van Onze Minister waarbij wordt vastgesteld dat een persoon of een instelling voor een werkzaamheid voldoet aan de bij of krachtens dit besluit geldende voorwaarden;*

In de artikelen van het Bal wordt steeds gesproken over 'erkenning bodemkwaliteit'. De definitie in het Besluit bodemkwaliteit moet daarmee in lijn worden gebracht.

Bijlage 1. Toelichting relatie met Europese Verordening Bouwproducten (CPR)

Notitie

Openbare consultatie Construction Products Regulation

Van: SIKB, Fenelab Sector Commissie Milieu, Platform bodemkwaliteit

Datum: 16 april 2018

Nederlandse wetgeving voor gevaarlijke stoffen in bouwstoffen

Nederland heeft in Europa het hoogste aandeel van hergebruik van bouwstoffen. Bouw- en sloopafval wordt nauwelijks gestort in Nederland. Het systeem voor terugname, verwerking en toepassing van bouw- en sloopafval functioneert in Nederland al bijna geheel volgens de principes van de Circulaire Economie en voldoet aan het voorstel van de Europese Commissie voor het Actieplan voor de Circulaire Economie.

Uit de ervaringen in Nederland blijkt dat het vertrouwen bij afnemers, toezicht houdende overheden en producten in de betrouwbaarheid van de testresultaten van gevaarlijke stoffen in bouwstoffen de kritische succesfactor is voor hoogwaardig hergebruik van bouwstoffen.

Nederlands heeft al meer dan 10 jaar genotificeerde wetgeving, het Besluit bodemkwaliteit, waarin voorschriften zijn vastgelegd die een hoge betrouwbaarheid van de testresultaten van gevaarlijke stoffen in bouwstoffen waarborgen.

Hiertoe kent het Besluit bodemkwaliteit voorschriften voor de volgende elementen van het testproces:

1. De monsternemings-frequentie door de fabrikant (FCP), die op basis van een statische analyse afhankelijk is gesteld van de mate van variatie in de samenstelling en uitloging van gevaarlijke stoffen in een bouwproduct (k-waarde systematiek).
2. De wijze van monsterneming door de fabrikant.
3. De wijze van monstervoorbehandeling en procedures voor de chemische analyses door de laboratoria die de chemische analyses uitvoeren in het kader van FCP-testen en AVCP-testen.
4. Eis tot accreditatie van laboratoria die de FCP-testen en AVCP-testen uitvoeren op basis van NEN-EN-ISO/IES 17028.
5. Eis tot deelname aan jaarlijkse verificatie-onderzoeken voor laboratoria die de FCP-testen en AVCP-testen uitvoeren.

Deze onderzoeken hebben de vorm van ringonderzoeken. Daarbij worden de testresultaten van de deelnemende laboratoria met betrekking tot de hoeveelheden en uitloging van gevaarlijke stoffen in (steenachtige) bouwstoffen met elkaar vergeleken. Laboratoria die resultaten opleveren die te veel afwijken krijgen opdracht tot oorzaakanalyse en verhelpen van de problemen.

Verzoek

Binnen CPR-kader wordt momenteel gewerkt aan gestandaardiseerde testmethoden voor uitloging van gevaarlijke stoffen uit bouwproducten (BWR3). Vooralsnog geven de voorstellen hiervoor volledige uitwerking aan de elementen 2 en 3 van het Nederlandse systeem. Voor element 1 van het Nederlandse systeem wordt in CPR-kader overwogen om (de principes van) de Nederlandse k-waarde systematiek over te nemen. Hierover moet nog verdere besluitvorming plaatsvinden. De elementen 4 en 5 uit de Nederlandse systematiek zijn tot op heden in het geheel niet voorzien in CPR-kader.

Uit de Nederlandse ervaring in de afgelopen 25 jaar met het testen van gevaarlijke stoffen in secundaire bouwmaterialen is gebleken dat al deze 5 elementen tezamen noodzakelijk zijn om de betrouwbaarheid van de testresultaten te garanderen. Dit vertrouwen is noodzakelijk om het hoge niveau van hergebruik van bouwstoffen volgende de Europese doelen voor Circulaire economie te realiseren.

Wij verzoeken de EC daarom om de CPR zodanig aan te passen dat alle voorgenoemde 5 elementen van de Nederlandse voorschriften voor het testen van gevaarlijke stoffen in bouwproducten, zoals vastgelegd in Nederlandse genotificeerde wetgeving, gehandhaafd kunnen blijven bij de implementatie van BWR3.

Ondertekening

Daan Smulders - Voorzitter Platform bodemkwaliteit

Het Platform bodemkwaliteit is een platform waar vrijwel alle branches van producenten van bouwmaterialen en van de grondsector in Nederland bij zijn aangesloten om af te stemmen over het nationale en internationale regelgeving voor bescherming van bodem, oppervlaktewater en grondwater.

Jaap-Willem Hutter - Voorzitter Sector Milieu van Fenelab

Fenelab is de branchevereniging voor geaccrediteerde laboratoria en kalibratie- en inspectie-instellingen in Nederland.

Walter de Koning - Directeur SIKB

SIKB is een netwerkorganisatie waarbinnen overheid en bedrijfsleven samen praktijkgerichte kwaliteitsrichtlijnen maken voor bodem, water, archeologie, bodembescherming en datastandaarden. Doel is kwaliteitsborging en -verbetering bij marktpartijen en overheden (in hun verschillende rollen: als opdrachtgever, vergunningverlener en toezichthouder).